

държавно управление мъчно може точно да се опрѣдѣли, защото тя не била установена и опрѣдѣлена съ законъ. Старитѣ българи се управлявали споредъ своитѣ народни понятия и обичаи за държава и държавно управление. При това честитѣ вжтрѣшни междуособици и борби, непрѣкъснатитѣ и постоянни войни съ външни неприятели и силнитѣ външни влияния отъ западъ и изтокъ, които се кръстосвали въ България, твърдѣ много попрѣчили, за да се опрѣдѣли точно и установи формата на старото българско държавно управление. Но въпрѣки всичко това отъ съвокупността на историчнитѣ извѣстия за държавноправния животъ на старитѣ българи може да се заключи, че формата на управлението въ старата българска държава по начало била *абсолютна монархия*. Българскиятъ народъ и аристокрацията не взимали участие въ упражнението на върховната властъ. Въ българската политична история се споменува и за събрания на българския народъ; обаче тѣ нѣмали нищо общо и не се занимавали съ държавното управление, а имали революционенъ или религиозенъ характеръ. Българскиятъ народъ се свиквалъ на събрание, когато въ страната имало революция и вжтрѣшни раздори, или когато нѣкои религиозни въпроси вълнували старото българско общество. Теофанъ говори, че, когато българскиятъ владѣтель Савинъ прѣдложилъ миръ на византийския императоръ Константинъ Копронимъ, българитѣ, които, разбира се, били за продължение на войната и противъ Савина, свикали събрание, на което го обвинили, че той щѣлъ да зароби и прѣдаде България на византийцитѣ¹³. Подобни революционни събрания, възможно е, да сж били свиквани и

¹³ Thoph. I, 668. „Τοῦ δὲ Σαβίνου εὐθέως ἀποστείλαντος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ζητοῦντος ποιῆσαι εἰρήνην κομβέντον (κοιμῆνδον) ποιήσαντες αἱ Βούλγαροι ἀντέστησαν στεργῶς τῇ Σαβίνῃ λέγοντες, ὅτι „διὰ σοῦ ἡ Βουλγαρία μέλλει δουλοῦσθαι τοῖς Ῥωμαίοις“.